

บทที่ 5

โรงเรือนสุกรและอุปกรณ์

การเลี้ยงสุกรในปัจจุบันพัฒนาเป็นการเลี้ยงแบบอุตสาหกรรมมากขึ้น มีการจัดระบบการผลิตสุกรเป็น 2 ระบบใหญ่ คือ 1) ระบบการผลิตสุกรพันธุ์ เป็นการเลี้ยงสุกรพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์ เพื่อผลิตสุกรขายเป็นพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์หรือลูกสุกรขุนขายให้ไปทำการขุนต่อไป และ 2) ระบบการผลิตสุกรขุน เป็นการเลี้ยงสุกรขุนขายส่งตลาด ดังนั้นการจัดการเกี่ยวกับโรงเรือนจึงเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญ ถ้ามีการออกแบบโรงเรือนให้เหมาะสมกับระบบการผลิตสุกรแล้ว ทำให้สุกรมีการเจริญเติบโตดี มีสุขภาพดี ลดปัญหาเรื่องโรคระบาดต่าง ๆ ประหยัดแรงงานและค่าใช้จ่าย และใช้ประโยชน์จากโรงเรือนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้สามารถลดต้นทุนการผลิตลงได้

5.1 สถานที่ตั้งฟาร์มสุกร

การเริ่มต้นสร้างฟาร์มสุกรควรพิจารณาถึงสถานที่ตั้งฟาร์มให้เหมาะสม เพราะการลงทุนก่อสร้างโรงเรือนเป็นการลงทุนสูง การเลือกสถานที่ตั้งฟาร์มสุกรควรพิจารณาดังนี้

1. บริเวณที่จะก่อสร้างโรงเรือนควรเป็นที่ดอน น้ำไม่ท่วม ถ้าหลีกเลี่ยงไม่ได้ ควรถมดินและยกพื้นโรงเรือนให้สูงขึ้น และควรเป็นสถานที่กว้างขวางสามารถที่จะขยายกิจการได้ในอนาคต

2. การคมนาคมสะดวก เพื่อให้สามารถขนส่งวัตถุดิบต่าง ๆ และอาหารสัตว์เข้ามาใช้ในฟาร์ม และขนส่งผลผลิตไปสู่ตลาดได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว นอกจากนี้ยังสามารถทราบข่าวสารการเคลื่อนไหวของภาวะตลาดได้รวดเร็ว

3. ไม่ควรอยู่ใกล้แหล่งชุมชน เพราะกลิ่นมูลและเสียงสุกรอาจรบกวนผู้อื่น

4. บริเวณนั้นไม่เป็นสถานที่เคยเกิดโรคระบาดของสุกรมาก่อน เพราะโรคระบาดของสุกรบางโรคสามารถอาศัยอยู่ในดินได้เป็นเวลานาน ถ้าใช้สถานที่นั้นเลี้ยงสุกร

5. เป็นแหล่งที่มีน้ำสะอาดและไม่มีสิ่งเจือปนที่เป็นอันตรายอย่างเพียงพอ เพื่อใช้ในการกินและใช้ทำความสะอาดโรงเรือนและอุปกรณ์ ก่อนตั้งฟาร์มควรตรวจสอบน้ำในบริเวณนั้นก่อนว่าเหมาะสมกับการที่จะนำมาใช้เลี้ยงสุกรหรือไม่

6. มีระบบระบายน้ำสะดวก สภาพพื้นที่ตั้งฟาร์มควรมีความลาดเทพอสมควร เพื่อสะดวกในการระบายน้ำทิ้งไม่ให้เกิดความชื้นแฉะหรือเป็นบ่อ ซึ่งเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ ยุง แมลงวัน และสะสมเชื้อโรค

7. ไม่มีศัตรูหรือโจรผู้ร้ายรบกวน เช่น งู เหี้ย ยว เสือ มนุษย์ เป็นต้น

8. ใกล้แหล่งช่วยเหลือทางด้านวิชาการและการเงิน เช่น สถานีบำรุงพันธุ์สุกร สถานีรักษาโรคสัตว์ ธนาคาร เป็นต้น

5.2 การวางผังฟาร์มสุกร

การวางผังฟาร์มสุกร ควรมีหลักการดังนี้ (ภาพที่ 5.1 และภาพที่ 5.2)

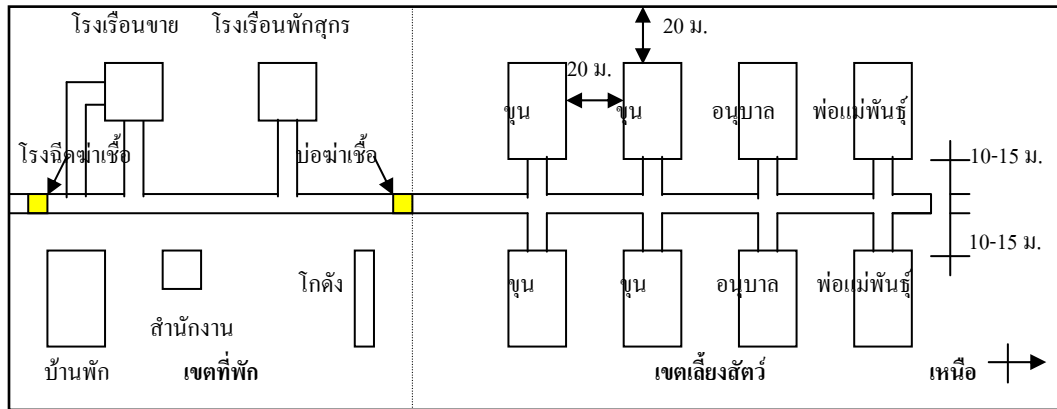
1. จัดวางโรงเรือนตามความยาวในแนวทิศตะวันออก-ตะวันตก เพื่อลดความร้อนจากแสงแดดที่ส่องเข้ามาในโรงเรือน

2. ขนาดของโรงเรือน ขึ้นอยู่กับเนื้อที่ของฟาร์มและจำนวนสุกรที่เลี้ยง ไม่ควรเลี้ยงสุกรแน่นจนเกินไปหรือเลี้ยงน้อยจนโหล่ง ควรคำนึงถึงขนาดพื้นที่ต่อตัวสุกร และสามารถใช้ประโยชน์ได้เต็มที่ โรงเรือนแต่ละหลังควรห่างกันไม่น้อยกว่า 20 เมตร และอยู่ห่างจากบริเวณรั้วไม่น้อยกว่า 20 เมตร เพื่อความปลอดภัยในการป้องกันโรคและการระบายอากาศบริเวณรอบโรงเรือน

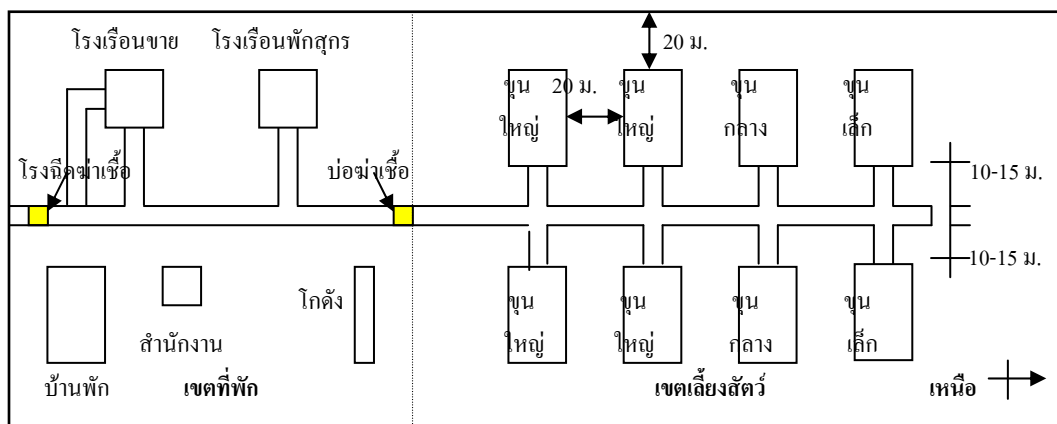
3. จัดวางโรงเรือนอย่างเป็นระเบียบ อย่าให้บังทิศทางลมธรรมชาติ และควรมีถนนภายในฟาร์มระหว่างโรงเรือนตามความจำเป็น เพื่อสะดวกในการขนส่งภายในฟาร์ม

4. ฟาร์มจะต้องมีรั้วสามารถป้องกันคนและสัตว์ผ่านเข้า-ออกได้ นอกจากนี้จะต้องมีรั้วแบ่งเขตเลี้ยงสุกรและเขตที่พักให้แยกจากกัน

5. จัดให้มีทางเข้า-ออกฟาร์มเพียงทางเดียวและต้องผ่านโรงฉีดพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อหรือบ่อน้ำยาฆ่าเชื้อทั้งเขตฟาร์มและเขตที่พัก

แผนผังฟาร์มสุกรพันธุ์

แผนผังฟาร์มสุกรขุน

ภาพที่ 5.1 การวางผังฟาร์ม

ภาพที่ 5.2 โรงฉีดพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อหรือบ่อน้ำยาฆ่าเชื้อ ฉันทันข้างมีสเปร์ย์พ่นน้ำยาฆ่าเชื้อ

6. อาคารสำนักงานและบ้านพักจะต้องอยู่นอกเขตเลี้ยงสุกร ควรตั้งอยู่เหนือลม และอยู่ในที่สูง เพื่อให้ระบายน้ำได้ดีและสามารถมองเห็นโรงเรือนได้

7. โรงผสมอาหารและโกดังเก็บอาหารและอุปกรณ์ ควรตั้งอยู่ระหว่างเขตที่พัก และเขตเลี้ยงสุกร เพื่อสะดวกในการขนส่งอาหารและอุปกรณ์เข้าไปยังโรงเรือนเลี้ยงสุกร และสามารถป้องกันโรคที่ติดมากับรถยนต์บรรทุกอาหารที่มาส่ง

8. โรงเรือนพักสุกรและโรงเรือนจำหน่ายสุกร ควรตั้งอยู่นอกเขตเลี้ยงสุกรห่างจากรั้วประมาณ 10 เมตร เพื่อป้องกันโรคระบาด

9. โรงเรือนเลี้ยงสุกรควรตั้งอยู่ภายในรั้วเขตเลี้ยงสุกร ลักษณะของโรงเรือนขึ้นอยู่กับระบบการเลี้ยงสุกรว่า เป็นระบบการเลี้ยงสุกรพันธุ์หรือระบบการเลี้ยงสุกรขุน

10. การจัดวางโรงเรือนสุกร ถ้าเลี้ยงสุกรพันธุ์และขุนควรวางโรงเรือนสุกรพ่อ แม่พันธุ์ไว้ด้านในสุด ถัดออกมาเป็นโรงเรือนสุกรเล็ก โรงเรือนสุกรขุนรุ่น และโรงเรือนสุกรขุนใหญ่ ตามลำดับ ถ้าเลี้ยงสุกรขุนอย่างเดียว ควรวางโรงเรือนสุกรขุนขนาดเล็กอยู่ด้านในสุด ถัดมาเป็นโรงเรือนสุกรขุนขนาดรุ่นและโรงเรือนสุกรขุนขนาดใหญ่อยู่ด้านหน้าของฟาร์ม เพื่อสะดวกในการจำหน่ายและป้องกันโรคติดต่อได้อีกด้วย

5.3 ลักษณะโรงเรือนที่ดี

โรงเรือนสุกรที่ดี ควรมีลักษณะดังนี้

1. ป้องกันแดด ลม ฝน และศัตรูต่าง ๆ ได้ดี
2. อากาศภายในโรงเรือนถ่ายเทสะดวก ไม่อับชื้น สุกรอยู่ได้อย่างสุขสบาย
3. สามารถรักษาความสะอาดได้ง่าย ไม่เป็นที่ขังน้ำ และมีอุปกรณ์เพียงพอ
4. สะดวกและประหยัดเวลาในการปฏิบัติงาน เพื่อให้สามารถใช้แรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและลดการสูญเสียได้ เช่น รางอาหารสามารถป้องกันสุกรคุ้ยเขี่ยอาหารไม่ให้ตกหล่นได้
5. ระบายของเสียได้ดี พื้นที่ลาดเทเล็กน้อย มีบ่อพักมูลสุกรและระบบบำบัดน้ำเสียอยู่นอกโรงเรือนกลิ่นจะได้น้อยลง และทำให้น้ำสะอาดขึ้นก่อนปล่อยออกภายนอกฟาร์ม

6. สร้างง่าย ราคาถูก ใช้วัสดุก่อสร้างที่มีในท้องถิ่นและแข็งแรงทนทาน
7. มีการจัดแบ่งพื้นที่ภายในโรงเรือนอย่างเหมาะสม ทำให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่

5.4 สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับสุกร

ประเทศไทยมีสภาพอากาศร้อนชื้น ทำให้ความร้อนภายในร่างกายระบายออกได้ช้า เพราะความชื้นในอากาศสูง ประกอบกับสุกรไม่มีต่อมเหงื่อ เมื่อต้องการระบายความร้อนภายในร่างกาย สุกรอาศัยการระบายความร้อนโดยการหายใจ ดังนั้นหากสภาพแวดล้อมมีอุณหภูมิสูงสุกรจะหายใจถี่และแรง สุกรเป็นสัตว์ไม่ชอบอากาศร้อนชื้น เพราะทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับระบบหายใจ สุกรเจ็บป่วยและอ่อนแอได้ง่าย โดยเฉพาะปัญหาโรคปอดอักเสบและปอดบวม ซึ่งพบเห็นบ่อย ๆ

โรงเรือนสุกรควรมีการระบายอากาศดี ไม่อึดอัดหรือร้อนอบอ้าว พื้นคอกแห้งไม่ชื้นแฉะ อุณหภูมิระหว่างกลางวันและกลางคืนไม่แตกต่างกันมาก ไม่ร้อนหรือหนาวจัดจนเกินไปและไม่ควรมีฝนตกหนักจนเกินไป อุณหภูมิภายในโรงเรือนควรต่ำกว่าอุณหภูมิภายนอก อุณหภูมิภายในโรงเรือนที่เหมาะสมสำหรับแม่สุกรเลี้ยงลูกควรอยู่ระหว่าง 60-65 องศาฟาเรนไฮต์ (15-18 องศาเซลเซียส) ลูกสุกรหลังหย่านมควรอยู่ระหว่าง 70-75 องศาฟาเรนไฮต์ (21-24 องศาเซลเซียส) และสุกรขุนควรอยู่ระหว่าง 70-75 องศาฟาเรนไฮต์ (21-24 องศาเซลเซียส) หากอุณหภูมิภายในโรงเรือนสูงหรือต่ำกว่านี้ มีผลทำให้สุกรเครียดและการเจริญเติบโตไม่ดีเท่าที่ควร จึงควรปรับปรุงสภาพโรงเรือนให้มีอุณหภูมิที่พอเหมาะกับสุกร เช่น กรณีที่โรงเรือนสุกรร้อนเกินไปควรติดตั้งพัดลมหรือติดหัวพ่นหมอกไอน้ำภายในโรงเรือนหรือติดที่พ่นน้ำบนหลังคา (ขนาด 2½ แกลลอนต่อ 1 ชั่วโมง) หรือติดตั้งระบบทำความเย็นด้วยน้ำ และถ้าอุณหภูมิภายในโรงเรือนต่ำเกินไปหรือเวลากลางคืนหรือฤดูหนาวหรือลมพัดแรง ควรติดผ้าใบเปิดปิดได้เพื่อป้องกันลมหรือปลุกต้นไม้ เช่น ต้นกระถินเป็นแนวกันลม

5.5 โรงเรือนสุกร

การสร้างโรงเรือนสุกรให้มีลักษณะอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับ เงินทุน ปริมาณสุกรที่จะเลี้ยง สภาพอากาศ และเป้าหมายในการเลี้ยง โรงเรือนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การป้องกันโรค การจัดการต่าง ๆ และต้นทุนการผลิต โรงเรือนของสุกรแต่ละประเภทมีลักษณะแตกต่างกันออกไป ได้แก่ โรงเรือนพ้อพันธุ์ โรงเรือนแม่พันธุ์ โรงเรือนคลอด โรงเรือนอนุบาล และโรงเรือนสุกรขุน

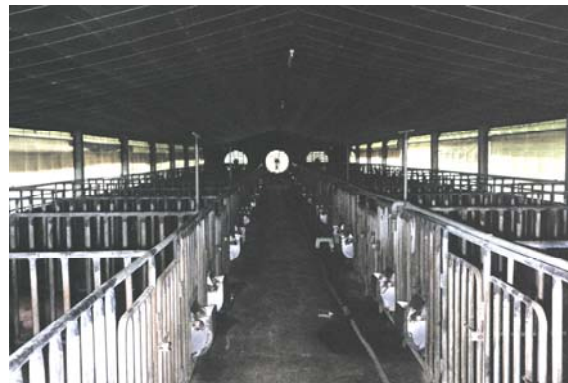
โรงเรือนสุกร แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

1. **โรงเรือนเปิด** เป็นโรงเรือนเปิดโล่งหรือมีกำแพงฝากั้นเป็นบางส่วน อุณหภูมิอากาศภายในโรงเรือนจะผันแปรไปตามอุณหภูมิภายนอก นก แมลงวัน ยุง และฝุ่น ละอองเข้าออกได้ง่าย แต่เดิมโรงเรือนสุกรในประเทศไทยเป็นโรงเรือนเปิดทั้งสิ้น (ภาพที่ 5.3)

2. **โรงเรือนปิด** เป็นโรงเรือนที่ได้รับความนิยมในปัจจุบันโดยเฉพาะฟาร์มใหญ่ โรงเรือนแบบนี้มีทั้งที่ปิดแบบไม่ถาวร ซึ่งด้านข้างโรงเรือนปิดด้วยผ้าใบที่สามารถชักขึ้นลงได้ และแบบถาวรที่ก่ออิฐทึบทั้งสองด้าน ส่วนภายในโรงเรือนควบคุมอุณหภูมิโดยใช้ระบบทำความเย็นด้วยน้ำ เรียกว่า ระบบอีแวป (Evaporated cooling system) โรงเรือนระบบอีแวปนี้เริ่มต้นดัดแปลงใช้กับโรงเรือนพ้อพันธุ์ก่อน ต่อมาขยายใช้กับโรงเรือนขุน โรงเรือนอนุบาล และโรงเรือนแม่พันธุ์อ้อมท้องด้วย โรงเรือนระบบอีแวปจะต้องลงทุนสูง แต่ให้ผลคุ้มค่า ทำให้ประสิทธิภาพการผลิตดีขึ้น เช่น การผลิตน้ำเชื้อของพ้อพันธุ์ การเจริญเติบโตของสุกรขุน การเพิ่มจำนวนสุกรที่เลี้ยงได้มากขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถควบคุมการติดต่อของโรคบางชนิดได้ ควบคุมนก แมลงวัน ยุง ซึ่งเป็นพาหะของโรคได้ ปัจจุบันมีการออกแบบวัสดุที่ใช้เป็นแผ่นทำความเย็น (cooling pad) ที่แต่เดิมใช้กระดาษราคาแพงมาเป็นการใช้มุ้งไนลอนหรืออิฐแดงมีรูหรืออิฐบล็อกที่ออกแบบพิเศษ ซึ่งมีราคาถูกกว่าและมีประสิทธิภาพในการทำให้อากาศในโรงเรือนเกิดความเย็นได้ในระดับเป็นที่พอใจ การพัฒนาโรงเรือนระบบอีแวปจึงเป็นความก้าวหน้าของการเลี้ยงสุกรในประเทศไทย (ภาพที่ 5.4)

ภาพที่ 5.3 ลักษณะโรงเรือนเปิด

ภาพที่ 5.4 ลักษณะโรงเรือนปิด

การสร้างโรงเรือนสุกร ควรพิจารณาดังนี้

ก. **พื้นคอก** สำหรับเลี้ยงสุกรมีความสำคัญ เพราะมีผลต่อการเจริญเติบโตของสุกรและความสะอาดในการทำความสะอาด พื้นคอกที่นิยมคือ พื้นซีเมนต์และพื้นสแลต ลักษณะของพื้นซีเมนต์ที่ดีนั้นควรมีความลาดเอียงไปทางด้านระบายมูล ความลาดเอียง 1 นิ้วต่อ 1 เมตร เพื่อป้องกันไม่ให้พื้นคอกเปียกแฉะอยู่เสมอและทำความสะอาดได้ง่าย พื้นคอกไม่หยวบหรือลื่นจนเกินไป ถ้าพื้นคอกหยวบเกินไปจะทำให้สุกรกีบเท้าแตก หากเชื้อโรคเข้าไปจะทำให้เกิดฝีหรือเท้าบวมได้ หากเกิดในสุกรพ่อแม่พันธุ์จะทำให้สุกรตัวนั้นไม่สามารถใช้ผสมพันธุ์ได้ ถ้าพื้นคอกลื่นเกินไปจะทำให้สุกรลื่นขาฉีกหรือแม่สุกรแท้งได้ ดังนั้นพื้นคอกซีเมนต์ควรมีอัตราส่วนผสมปูน:ทราย:หินเบอร์ 1 = 1:2:4 และควรผสมยากันซึมด้วย พื้นผิวเรียบแต่ไม่ต้องขัดมัน

ข. **ฝาผนังกันคอก** ฝาผนังกันคอกควรทำอย่างแข็งแรง เพราะสุกรชอบกัดและกัดแทะ ทำให้คอกพังได้ง่าย ฝาผนังคอกอาจเป็นไม้ เหล็กท่อนประปา ลวดถัก หรืออิฐ

ค. หลังคา วัสดุที่ใช้ทำหลังคานั้น ถ้าใช้จากหรือแฝกจะมีราคาถูกและทำให้อุณหภูมิภายในโรงเรือนเย็นสบายแต่ไม่ทนทาน ควรใช้หลังคาสังกะสี กระเบื้อง หรืออลูมิเนียมจะคงทนกว่าแต่ราคาแพง ถ้าใช้หลังคาสังกะสีอุณหภูมิภายในโรงเรือนจะร้อนโดยเฉพาะในช่วงบ่าย ซึ่งสามารถแก้ไขได้โดยใช้จากหรือแฝกมุงซ้อนด้านล่างหรือทาสีด้านในสังกะสี หรือเพิ่มความสูงของหลังคาจะช่วยบรรเทาความร้อนลงได้

ง. การจัดสร้างคอกภายในโรงเรือนสุกร แบ่งตามวัตถุประสงค์ในการเลี้ยงได้ 2 แบบ คือ แบบโรงเรือนสุกรพันธุ์และแบบโรงเรือนสุกรขุน

1. การจัดสร้างคอกภายในโรงเรือนสุกรพันธุ์ แบ่งได้เป็น 5 หน่วยคือ

ก. คอกสุกรพ่อพันธุ์ เป็นคอกสี่เหลี่ยม ขนาด 2x3 เมตร พื้นคอกอาจเป็นพื้นซีเมนต์หรือพื้นสแลตก็ได้ ฝาผนังอาจเป็นอิฐบล็อกหรือแป้น้ำ สูง 1-1.5 เมตร เพื่อป้องกันไม่ให้สุกรกระโดดออกไปนอกคอก ด้านหน้าติดรางอาหารและจุ่มน้ำ มีพื้นที่เดินออกกำลังกายและใช้ผสมพันธุ์ (ภาพที่ 5.5)

ข. คอกสุกรสาวทดแทน สุกรสาวทดแทนในระยะแรกนิยมเลี้ยงรวมกัน คอกละไม่ควรเกิน 6 ตัว เพื่อกระตุ้นให้สุกรเป็นสัดเร็วขึ้น ลักษณะคอกเหมือนคอกสุกรพ่อพันธุ์หรือคอกสุกรขุน

ค. คอกสุกรแม่พันธุ์ (อุ้มท้องและท้องว่าง) เป็นช่องขังเดี่ยว ลักษณะเป็นช่องติดกัน แม่สุกรแต่ละตัวจะอยู่ในช่องเฉพาะ จะกินและนอนอยู่ในช่องนี้ตลอดเวลา เพื่อป้องกันการกระทบกระเทือนและสะดวกในการควบคุมอาหารให้ถูกต้อง บางครั้งจะปล่อยออกมาเมื่อผสมพันธุ์และปล่อยให้เดินออกกำลังกายในแปลงหญ้าเป็นครั้งคราว มีรางอาหารและที่ให้น้ำอยู่หน้าช่อง พื้นคอกควรเป็นพื้นสแลต เพื่อให้คอกแห้งไม่ลื่น คอกชนิดนี้ควรสร้างไว้ประมาณ 1 ใน 3 ของจำนวนแม่พันธุ์ทั้งหมด (ภาพที่ 5.6)

ง. คอกคลอดและเลี้ยงลูก เป็นคอกที่ใช้คลอดและเลี้ยงลูก ลักษณะเป็นคอกสี่เหลี่ยม มี 2 ส่วนคือ 1) ส่วนช่องสำหรับตัวแม่เพื่อไม่ให้เหยียบหรือทับลูก มีรางอาหารและที่ให้น้ำติดอยู่ด้านหน้าช่อง และ 2) ส่วนพื้นที่ว่างสำหรับลูกเป็นที่กักให้ความ

จ. **คอกอนุบาล** สำหรับเลี้ยงลูกสุกรหย่านมจนถึง 10 สัปดาห์ (น้ำหนักประมาณ 15 กิโลกรัม) ขนาด 3 ตารางเมตร บรรจุลูกสุกรได้ 8-10 ตัว เมื่อลูกสุกรแข็งแรงดีแล้ว จึงนำไปเลี้ยงในคอกสุกรขุนต่อไป มีรางอาหารและที่ให้น้ำติดอยู่ด้านข้าง (ภาพที่ 5.8)

ผู้เลี้ยงบางรายนิยมสร้างโรงเรือนสุกรพันธุ์เป็นชุดหรือยูนิต (unit) โดยมีทุกหน่วยย่อยอยู่ในหลังเดียวกัน คือ โรงเรือนหลังหนึ่ง ประกอบด้วย คอกผสมพันธุ์ คอกอุ้มท้อง คอกคลอด-เลี้ยงลูก และคอกอนุบาล ทำให้ง่ายและสะดวกในการจัดการ แต่ในกรณีที่แม่สุกรมีจำนวนมากตั้งแต่ 300-400 แม่ขึ้นไปอาจมีการสร้างโรงเรือนที่แยกเป็นสัดส่วน คือ โรงเรือนอุ้มท้อง โรงเรือนคลอด และโรงเรือนอนุบาล

2. การจัดสร้างคอกภายในโรงเรือนสุกรขุน โรงเรือนสุกรขุนสำหรับเลี้ยงสุกรหลังหย่านมจนถึงน้ำหนักส่งตลาด 90-120 กิโลกรัม ภายในโรงเรือนประกอบด้วยคอกต่าง ๆ ดังนี้

1. คอกสุกรรุ่น น้ำหนัก 15-35 กิโลกรัม
2. คอกสุกรขุน น้ำหนัก 35-60 กิโลกรัม อาจแยกเป็นสุกรพันธุ์บ้าง
3. คอกสุกรขุน น้ำหนัก 60-120 กิโลกรัม ส่งตลาด
4. คอกสุกรขุน เลี้ยงตั้งแต่ น้ำหนัก 15-100 หรือ 120 กิโลกรัม ส่งตลาด

คอกสุกรขุนควรจัดสร้างเป็น 2 แถว โดยแต่ละแถวมีคอกย่อย ๆ เลี้ยงสุกรขุนตามน้ำหนักที่กล่าวมาแล้ว คอกละไม่ควรเกิน 20 ตัว ลักษณะเป็นคอกสี่เหลี่ยม มีรางอาหารอยู่ด้านหน้าคอก อาจเป็นปูนก่อขนาดกว้าง 30 เซนติเมตร ลึก 20 เซนติเมตร รางแบบนี้ต้องให้อาหารทุกวัน หรือใช้ถังอาหารอัตโนมัติตั้งอยู่กลางคอก เพื่อให้อาหารออกมาในช่องกินอาหาร สุกรจะกินอาหารได้ตลอดเวลา อาหารไม่หกหล่น และมีที่ให้น้ำเป็นจิบอัตโนมัติในจำนวนที่เพียงพอ พื้นคอกมีความลาดเอียงเล็กน้อยไปทางด้านหลังคอก เพื่อสะดวกในการทำความสะดวก ควรจัดให้สุกรถ่ายเป็นที่ในส่วนหลังคอกหรือทำเป็นอ่างมีน้ำขัง (ส้วมน้ำ) (ภาพที่ 5.9)

ภาพที่ 5.5 คอกฟอพันธ์

ภาพที่ 5.6 ซองดับแม่อุ้มท้องและท้องว่าง

ภาพที่ 5.7 คอกคลอด

ภาพที่ 5.8 คอกอนุบาล

ภาพที่ 5.9 คอกสุกรขุน

5.6 อุปกรณ์ต่าง ๆ ในโรงเรือนสุกร

อุปกรณ์ต่าง ๆ ในโรงเรือน ได้แก่

1. ที่ให้น้ำสุกร ต้องมีน้ำแรงพอสมควรและน้ำจะต้องสะอาดและไม่มีตะกอน นิยมในปัจจุบันมี 2 ชนิดคือ

1.1 จีบน้ำอัตโนมัติ (nipple) ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 4-6 หุนต่อเข้ากับท่อประปา ปลายมีลักษณะเป็นลิ้น สุกรจะใช้ปากกัดหรือดันน้ำให้ไหลออกมา นิยมใช้ในคอกสุกรขุน คอกสุกรพ่อพันธุ์ ของตัวสุกรแม่พันธุ์ และคอกอนุบาล (ภาพที่ 5.10)

1.2 ถ้วยน้ำภายในมีลิ้น ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 6 หุนต่อเข้ากับท่อประปา สุกรจะใช้จมูกดันให้น้ำไหลออกมา นิยมใช้ในคอกคลอด

2. รางอาหาร นิยมในปัจจุบันมี 3 ชนิดคือ (ภาพที่ 5.11)

2.1 รางอาหารธรรมดา รางแบบนี้ต้องให้อาหารทุกวันและมีความประสงค์จะให้สุกรกินอย่างจำกัด มี 2 แบบคือ

ก. รางปูนก่อ ขนาดกว้าง 30 เซนติเมตร ลึก 20 เซนติเมตร ความยาวตามจำนวนสุกร มักก่อติดกับผนังด้านหน้าคอกสุกรขุนหรือสุกรพ่อพันธุ์หรือแม่พันธุ์ของตัว

ข. รางสังกะสีหรือรางอลูมิเนียม เป็นรางเดี่ยว ๆ มักติดกับฝาผนังคอกหรือแผงกั้นคอกด้านหน้าคอกสุกรพ่อและแม่พันธุ์

2.2 ถังอาหารอัตโนมัติ ด้านฐานเป็นถาดอาหารทำด้วยเหล็กหล่อหรือปูนหล่อ ส่วนตัวถังเป็นสแตนเลสหรือพลาสติกหมุนรอบแกน เมื่อสุกรดันตัวถังอาหารจะทำให้อาหารไหลออกมาเป็นระยะ ๆ ในถาดอาหารด้านฐาน

2.3 รางอาหารอัตโนมัติ รางอาหารเป็นปูนก่อยาว หรือรางสังกะสีหรือรางอลูมิเนียมเฉพาะตัว มีท่อลำเลียงอาหารจากถังเก็บอาหารต่อลงมาที่รางอาหาร

ก

ข

ภาพที่ 5.10 ก จูบนำอัตโนมัติ ข ถ้วยน้ำภายใน

ก

ข

ค

ง

ภาพที่ 5.11 รางอาหาร ก รางปูน ข รางอลูมิเนียม
ค ถังอาหารอัตโนมัติ ง รางอาหารอัตโนมัติ

ตารางที่ 5.1 พื้นที่คอกต่อตัว ความยาวรางอาหาร ความสูงของคอกสุกร และวัสดุในคอกสุกร

	พื้นที่คอกต่อตัว (ตารางเมตร)	ความยาวรางอาหารต่อตัว (เซนติเมตร)	ความสูง (นิ้ว)
สุกรพันธุ์			
คอกพ่อพันธุ์ (2x3 เมตร)	4-6		48
ช่องอุ้มท้องและท้องว่าง(0.6x2.15 เมตร)	1.2		36
คอกคลอด (1.8x2 เมตร)	3.6		36
คอกอนุบาล	3 ตารางเมตร ต่อ 8-10 ตัว		30
คอกสุกรสาว	1.5-2		36
สุกรขุน			
หย่านม-15 กิโลกรัม	0.3	20	30
15-30 กิโลกรัม	0.5	20	30
30-60 กิโลกรัม	0.8	40	33
60-100 กิโลกรัม	1.2-1.6	40	36
จึบน้ำอัตโนมัติ	10 ตัวต่ออัน		
ถังอาหารอัตโนมัติ	3 ตัวต่อช่อง		

5.7 การเตรียมคอกหรือโรงเรือนสำหรับการนำสุกรเข้าใหม่

ผู้เลี้ยงสุกรที่ซื้อสุกรมาจากที่อื่นควรจะมีระดับระวังให้มากในเรื่องโรคติดต่อ ฉะนั้นควรเตรียมคอกหรือโรงเรือนให้ห่างไกลจากคอกหรือโรงเรือนที่เลี้ยงสุกรอยู่ก่อนให้มากพอสมควร และให้อยู่นานประมาณ 2 สัปดาห์เป็นอย่างน้อย เพื่อให้สุกรที่นำเข้ามาใหม่ค่อยสร้างภูมิคุ้มโรคขึ้นมาก่อน ควรปฏิบัติกับสุกรนำเข้าใหม่อย่างนุ่มนวล อย่าให้เครียดและควรจะฉีดยาปฏิชีวนะเป็นรายตัวก่อนที่จะให้ดื่มน้ำ หลังจากสุกรหายเหนื่อยแล้วจึงจะให้อาหารแก่สุกรมือแรกจำนวนเพียงครึ่งหนึ่งของปริมาณที่เคยกิน อาหารที่ให้ควรผสมยาป้องกันโรคระบาดทางเดินหายใจ ติดต่อกันประมาณ 2 สัปดาห์ หากไม่ปรากฏอาการผิดปกติเกิดขึ้นควรฉีดวัคซีนป้องกันโรคต่าง ๆ ต่อไป ส่วนพวกยาฉีดก็ควรเตรียมไว้สำหรับสุกรป่วยที่ไม่กินอาหารจะต้องรักษาเป็นรายตัวไป